

מגיע לנו משהו אחר

בין "הכלה" ל"ניצחון", בין "גאולה" ל"הישרדות" - עם ישראל מיטלטל כבר שנתיים בדרך שנמתחת הרחק אל מעבר לאופק, בלי להגיע לשום יעד. הגיליון הזה מציג דמויות שמציעות לא רק נתיב מילוט מהייאוש אלא גם שיח מפגש אנושי.

בשנתיים האחרונות בצמתיים של חוסר שביעות רצון. הפכנו "חמוצים", כמו שהשלטון אוהב לקרוא לתופעה.

מילים כמו "משילות" ו"ניצחון" התחלפו במקבילותיהן הסטטיות: המתנה, הכלה, התאפקות, הדחקה, ובסופו של יום - ניסיון כושל להתנתק מהמציאות. צו השעה הפסיק להיות "חייבים לנצח" והפך "חייבים לשרוד".

שלושת הגיליונות הקודמים של אסכולה עסקו במצב הסטטי הזה: מלחמה בלתי פוסקת, אובדן מתמשך, פוסט-טראומה של עם שלם. חשבנו

גיליון 12 של אסכולה נולד משילוב ישן ומוכר של אהבה ודאגה.

כשהתחלנו לעבוד עליו עדיין שהו 20 חטופים חיים בעזה, כלואים במנהרות וסובלים מעינויי גוף ונפש. מדינה שלמה הרגישה כמו רכבת שתקועה בתחנה של גיהנום, בין חיים למוות. לא יכולה לנוע קדימה, אך מסרבת לדומם מנוע.

מדי ערב התמכרנו לתקוות שווא שלוו באכזבות מרות. לצד חדשות רעות מהחזית על הרוגים ופצועים, דשדשו התחושות הקשות מהעורף. הימין והשמאל נעים בקווים מקבילים, אבל נפגשו

שדה חרוש בנגב. Amazing
Aerial / Alamy Stock Photo

שנתיים אחרי האסון
הכבד ביותר מאז קום
מדינת ישראל קשה
להעריך אם צבאית
היא חזקה או חלשה
יותר, אבל גם קשה
להכחיש שאזרחית
היא מבולבלת
ומפולגת מאי פעם.

שילוב מוכר של אהבה ודאגה.
קטיפה שומר במועצה האזורית
יזאב, אחרי טבח שבעה
באוקטובר.

במישור האזרחי מתרחש משהו הרבה פחות
"דרמטי" מהפיכות משטריות וממבצעים צבאיים:
בין שכול לאובדן, בין מילואים לעבודה, בין מיסים
ללימודים, בין דאגות בריאות לבין קשיי פרנסה,
בין פקקים לאוברדראפט – הציבוריות הישראלית
נוסעת באוטוסטרדה ומחפשת דרך לעבר יעדים
לא מושגים.

שנתיים אחרי האסון הכבד ביותר מאז קום
מדינת ישראל קשה להעריך אם צבאית היא חזקה
או חלשה יותר, אבל גם קשה להכחיש שאזרחית
היא מבולבלת ומפולגת מאי פעם.

על הגיליון הזה – עוד לפני שהסתמן כי אולי
מלחמת חרבות ברזל הגיעה לסוף דרכה – עם
מבט מפוכח קדימה ועם הבנה שמגיעה לנו
הנהגה אחרת.

בישראל של סתיו 2025 המציאות פועלת
בשני מישורים מקבילים, שמתפצלים ומתנגשים
מעט לעת. המישור הפוליטי והתקשורתי עסוק
בימים כתיקונם בפעילות קדחתנית שרלוונטית
רק לחלקים קטנים בעם. הרבה פעילות משפטית,
מדינית וביטחונית ממעוף הציפור שאינה נוגעת
ישירות לחייהם של מיליוני ישראלים.

צריך להרכיב משקפיים חדשים וזה אומר גם חידוש בריתות אזרחיות ושבירת מוסכמות בתחומים כמו דת ומדינה, חוקה ומשפט, מחאה וחופש ביטוי, עיתונות ותקשורת ועוד. קשה למצוא נושא אחד שעליו יש בציבור הסכמה מוחלטת – אבל אולי דווקא כאן, לקראת סופו של העשור השמיני, טמונה ההזדמנות הגדולה: לעצב מחדש את השיח הישראלי.

בכך שהיא מוקפת אויבים, למרות שלפעמים נדמה שהיא האויב הגדול ביותר של עצמה. בניגוד לארה"ב, בריטניה או צרפת, ישראל לא יכולה להרשות לעצמה ניסיונות מסוכנים של טלטלה משטרית ממושכת. בכל פעם שמורידים פה את העין מהכדור – משהו קטסטרופלי מתרחש. זה אולי הלקח הגדול ביותר מאירועי שבעה באוקטובר, שאיש לא חותם לנו שהיו חד-פעמיים.

הגיליון הזה, אקלקטי במכוון, נועד להזכיר לנו את כל הדברים האלה. ועוד משהו קטן, הוא מזכיר בכוכבית: יש פה ציבור גדול וחזק שרוצה למשוך קדימה. ציבור שנטוע עמוק בעשייה, ביזמות, באלטרואיזם ובאהבת המולדת. בניגוד לדכדוך שניבט מהמסך ומהמראה כל בוקר כשקמים לחדשות קשות – יש פה תשוקה לחיים וליצירה, בכל התחומים. ולציבור הזה מגיעים אנשים שראויים להתוות לו דרך, בכל תחום של החיים. לא באנו לקבוע מה צודק, אלא לתת במה לאנשים שפועלים למען עתיד משותף טוב יותר.

הגיליון הזה לא ורוד בשום צורה. הוא לא שואף "לנצח ביחד" ולא מתיימר לייצג את כולם באופן שווה. הוא לא "אובייקטיבי" ולא מתכחש לאתגרים, לקשיים ולכישלונות. הוא לא תחרותי, ואין בו דירוג של "היפים והנכונים". ויש בו, לצד האופטימיות והתקווה, גם התרסה, זעם, תחושות של תסכול וכאב.

וכמו ישראל של פעם – ישראל שחשבנו שאנחנו מכירים – הגיליון נולד משילוב מוכר של אהבה ודאגה.

קריאה מהנה,

אבנר הופשטיין

בין שיהיו בחירות בקרוב ובין שלווה, בין שתסתיים המלחמה סופית ובין שתתחדש בחזית אחרת (או בסיבוב חוזר מול אחת משבע החזיתות שכבר הכרנו) – ישראלים רבים מרגישים שהגיע הזמן לחשב מסלול מחדש. זה אומר הנהגה אזרחית חזקה, ערכים ברורים, סדרי עדיפויות אחרים ומבט רחב יותר לעבר העתיד. איכשהו, בתוך הכאוס שאליו נקלענו, צריך להרכיב משקפיים חדשים שיאפשרו להתבונן על המציאות בפוקוס אחר.

וזה אומר גם חידוש בריתות אזרחיות ושבירת מוסכמות בתחומים כמו דת ומדינה, חוקה ומשפט, מחאה וחופש ביטוי, עיתונות ותקשורת ועוד. קשה למצוא נושא אחד שעליו יש בציבור הסכמה מוחלטת – אבל אולי דווקא כאן, לקראת סופו של העשור השמיני, טמונה ההזדמנות הגדולה: לעצב מחדש את השיח הישראלי.

יש מי שיצביעו על התווה ובוהו שאליו נקלעה ישראל בקונטקסט של המשבר העולמי: עליית המשטרים הפופוליסטיים, ירידת קרנה של הדמוקרטיה הליברלית, שבירה של ההסדרים הבינלאומיים שנוסדו אחרי מלחמת העולם השנייה, בריונות ברשתות החברתיות, קריסת המערכות הציבוריות, משברי ההגירה, צמיחתה של "האמת האלטרנטיבית", וריבוי הסכסוכים האלימים אחרי שנים של אשליית שלום ו"קץ המלחמות".

ובכל זאת יש הבדל: ישראל היא מדינה צעירה יותר מרוב מדינות המערב, נטוועה באזור שאינו חפץ בה, ללא גבולות מוסדרים. בהיעדר חוקה ועם ריבוי מופרע ממש של סכסוכים אלימים מצפון, ממזרח ומדרום – ישראל הפכה ל"מדינת אי" המתהדרת